

DEKRET

z dnia 12 grudnia 1981 r.

o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego.

W celu zapewnienia wzmożonej ochrony podstawowych interesów państwa i obywateli oraz usprawnienia postępowania w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego. — Rada Państwa stanowi, co następuje:

Rozdział I

Postępowanie doraźne.

Art. 1. 1. Na czas obowiązywania stanu wojennego wprowadza się postępowanie doraźne przed sądami powszechnymi i wojskowymi w sprawach o przestępstwa określone w przepisach:

- 1) art. 122 i 123, art. 124 § 1 i 2, art. 126 i 127, art. 128 § 1, art. 130—134, art. 135 § 1 i 2, art. 136 § 1, art. 137 § 1, art. 138 § 1, art. 139 § 1, art. 140 § 1, art. 142—144, art. 148 § 1, art. 155 § 1, art. 157, art. 158 § 2 i 3, art. 159, art. 165 § 2, art. 200 § 1, art. 201 i 202, art. 208—211, art. 212 § 2, art. 215 § 2, art. 217 § 2, art. 218 § 1, art. 220, art. 221 § 4, art. 223 § 3, art. 227, art. 233—235, art. 239 i 240, art. 241 § 1, 3 i 4, art. 244, art. 246 § 1 i 2, art. 252 § 1, art. 253, art. 254 § 1, art. 256 § 2, art. 257 § 1, art. 260 § 1 i 2, art. 261, art. 262 § 2, art. 264 § 2, art. 270—272, art. 273 § 1 i 2, art. 274 § 2, art. 275, art. 276, art. 278 § 1—3, art. 279—283, art. 286 i 287, art. 288 § 1, art. 303 § 2—4, art. 304—307, art. 309 § 1, art. 310—314, art. 329 i 330 Kodeksu karnego;
- 2) art. 1 i 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1950 r. o obronie pokoju (Dz. U. Nr 58, poz. 521);
- 3) art. 22 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o organizacji statystyki państwowej (Dz. U. Nr 10, poz. 47 z późniejszymi zmianami);
- 4) art. 47 § 1, art. 51 § 1 i art. 54 § 1 oraz popełnione w warunkach wymienionych w art. 83 § 2 przestępstwa określone w art. 74 § 2, art. 75 § 2 i art. 76 § 2, ustawy z dnia 26 października 1971 r. — ustawa karna skarbową (Dz. U. Nr 28, poz. 260 z późniejszymi zmianami);
- 5) art. 46 ust. 1—6, art. 47 ust. 1 oraz art. 48 ust. 1—4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154), jeżeli ze względu na rodzaj i zakres naruszenia lub narażenia interesów bezpieczeństwa lub obtonności państwa w czasie obowiązywania stanu wojennego albo inne wyjątkowe okoliczności popełnienia przestępstwa stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu jest szczególnie wysoki.

2. Postępowanie doraźne stosuje się wyłącznie do przestępstw popełnionych w czasie obowiązywania stanu wojennego, w miejscu położonym na obszarze, na którym wprowadzony został stan wojenny, stosownie do postanowień uchwały Rady Państwa w sprawie wprowadzenia tego stanu.

3. Postępowanie doraźne stosuje się wyłącznie do przestępstw podlegających temu postępowaniu, z pominięciem wszelkich innych przestępstw zarzucanych oskarżonemu, a ściganych w innym trybie.

Art. 2. Prokurator lub sąd odstępuje od prowadzenia sprawy w trybie postępowania doraźnego, jeżeli ze względu na rodzaj i zakres naruszenia lub narażenia interesów bezpieczeństwa państwa w czasie obowiązywania stanu wojennego albo inne wyjątkowe okoliczności popełnienia przestępstwa stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu nie jest szczególnie wysoki.

Art. 3. Postępowanie doraźne jest niedopuszczalne przeciwko osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły 17 lat, kobietom ciężarnym oraz osobom, które z powodu niedorozwoju umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie mogły w chwili czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swym postępowaniem albo zdolność tę miały w znacznym stopniu ograniczoną.

Art. 4. 1. Za przestępstwa podlegające postępowaniu doraźnemu sąd może wymierzyć, bez względu na rodzaj i granice ustawowego zagrożenia danego przestępstwa, następujące kary zasadnicze: karę śmierci lub karę 25 lat pozbawienia wolności albo karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3, chyba że przepis szczególnie przewiduje wyższą dolną granicę ustawowego zagrożenia.

2. Karę śmierci i karę 25 lat pozbawienia wolności sąd może wymierzyć tylko wówczas, gdy górna granica ustawowego zagrożenia danego przestępstwa nie jest niższa od kary 8 lat pozbawienia wolności.

3. W postępowaniu doraźnym sąd może w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach, wskazanych w ustawie, zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary. Przepisów art. 57 § 2 i 4 Kodeksu karnego nie stosuje się.

4. Za przestępstwo podlegające postępowaniu doraźnemu sąd orzeka karę dodatkową pozbawienia praw publicznych, a także może orzec podanie wyroku do publicznej wiadomości w szczególnie sposób, jak również może orzec konfiskatę całości albo części mienia.

Art. 5. W postępowaniu doraźnym stosuje się przepisy Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw o postępowaniu karnym, o ile przepisy niniejszego dekretu nie stanowią inaczej.

Art. 6. 1. Postanowienie o prowadzeniu sprawy w trybie postępowania doraźnego wydaje prokurator równocześnie z postanowieniem o wszczęciu postępowania przygotowawczego.

2. Na postanowienie prokuratora o prowadzeniu sprawy w trybie postępowania doraźnego przysługuje zażalenie.

3. Prokurator może uchylić wydane uprzednio postanowienie o prowadzeniu sprawy w trybie postępowania doraźnego do czasu wniesienia do sądu aktu oskarżenia.

4. Przed skierowaniem sprawy na rozprawę główną sąd na posiedzeniu rozstrzyga z urzędu zasadność rozpoznania sprawy we wskazanym w akcie oskarżenia trybie postępowania doraźnego. Przepis art. 299 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

5. W razie uchylenia postanowienia o prowadzeniu sprawy w trybie postępowania doraźnego przez prokuratora lub zmiany wskazanego w akcie oskarżenia trybu postępowania doraźnego przez sąd, postępowanie karne w sprawie jest prowadzone w dalszym toku w trybie postępowania zwyczajnego.

Art. 7. 1. Postępowanie przygotowawcze w sprawach o przestępstwa podlegające postępowaniu doraźnemu powinno być ukończone nie później niż w ciągu 15 dni od jego wszczęcia, a w sprawach zawiłych — za zgodą prokuratora nadrzędnego — w ciągu 30 dni.

2. Termin określony w art. 259 Kodeksu postępowania karnego skraca się do 10 dni, terminy określone w art. 269 § 3, art. 277 § 1, art. 284 § 2 i art. 410 do 3 dni, a termin określony w art. 277 § 2 do 1 dnia.

Art. 8. 1. W sprawach o przestępstwa podlegające postępowaniu doraźnemu stosuje się tymczasowe aresztowanie.

2. Zażalenie na postanowienie prokuratora o zastosowaniu tymczasowego aresztowania powinno być rozpoznane w terminie 48 godzin od dnia wniesienia zażalenia.

3. W razie uchylenia postanowienia o prowadzeniu sprawy w trybie postępowania doraźnego lub zmiany wskazanego w akcie oskarżenia trybu postępowania doraźnego, po rozważeniu zasadności utrzymania tymczasowego aresztowania, wydaje się nowe postanowienie.

Art. 9. 1. Prezes sądu kieruje sprawę do rozpoznania na rozprawie w ciągu 5 dni od otrzymania aktu oskarżenia lub uzupełnienia jego braków.

2. W razie obłożnej choroby oskarżonego, skierowanie sprawy na rozprawę może nastąpić po odzyskaniu zdolności do odpowiadania przed sądem.

3. Termin określony w art. 302 § 1 Kodeksu postępowania karnego skraca się do 3 dni, a w art. 305 § 1 — do 1 dnia.

4. Jeżeli zachodzi uzasadniona obawa uchylenia się świadka lub biegłego od stawienia, prezes sądu może zarządzić przymusowe sprowadzenie świadka lub biegłego na rozprawę.

Art. 10. W sprawach o przestępstwa podlegające postępowaniu doraźnemu orzeka sąd wojewódzki (wojskowy sąd okręgowy lub sąd rodzaju wojsk) na rozprawie w składzie trzech sędziów.

Art. 11. 1. Powództwo cywilne jest niedopuszczalne.

2. Przepisu art. 363 Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się.

3. Udział w postępowaniu doraźnym oskarżyciela posiłkowego i przedstawiciela społecznego jest niedopuszczalny.

4. Przepisów art. 348 § 2 zdanie drugie, art. 350 oraz art. 358 § 2 Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się. Termin określony w art. 347 § 2 Kodeksu postępowania karnego skraca się do 7 dni.

Art. 12. 1. Sąd wymierza karę śmierci za przestępstwo podlegające postępowaniu doraźnemu tylko w razie jednoznaczności zarówno co do winy, jak i co do orzeczenia kary śmierci.

2. Sąd w wyroku może odstąpić od stosowania postępowania doraźnego.

3. W razie odstąpienia od stosowania postępowania doraźnego sprawę prowadzi się w dalszym ciągu w trybie przepisów o postępowaniu zwyczajnym.

Art. 13. 1. Niezwłocznie po podpisaniu wyroku przewodniczący sądu ogłasza go publicznie.

2. Uzasadnienie wyroku sporządza się na piśmie w każdym wypadku w ciągu 7 dni od daty jego ogłoszenia.

3. Od orzeczeń wydanych przez sąd nie przysługuje środek odwoławczy.

Art. 14. W wypadku wydania wyroku skazującego na karę śmierci sąd przedstawia akta sprawy Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego w ciągu 3 dni od daty sporządzenia uzasadnienia. Przepis art. 500 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio. Akta sprawy powinny być przedstawione Radzie Państwa w ciągu 14 dni od daty przedstawienia akt Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego.

Art. 15. 1. Sąd Najwyższy rozpoznaje rewizję nadzwyczajną wniesioną od wydanego w trybie postępowania doraźnego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe w składzie pięciu sędziów.

2. W kwestii wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym w trybie postępowania doraźnego orzeka Sąd Najwyższy w składzie pięciu sędziów.

3. W razie wznowienia postępowania albo uchylenia wyroku w trybie rewizji nadzwyczajnej sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu zwyczajnym.

Rozdział II

Postępowanie uproszczone w sprawach o przestępstwa.

Art. 16. W postępowaniu uproszczonym, o którym mowa w rozdziale 43 Kodeksu postępowania karnego, rozpoznaje się również:

- 1) przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 albo karą pozbawienia wolności do lat 3 i grzywną;
- 2) przestępstwa określone w przepisach art. 156 § 1, art. 199 § 1, art. 203 § 1, art. 204 § 2, art. 215 § 1, art. 221 § 1 i 3 oraz art. 224 i 225 Kodeksu karnego, nawet jeżeli wartość przedmiotu przestępstwa albo szkoda wyrządzona lub zamierzona przekracza 5000 złotych.

Art. 17. 1. W sprawie zawilej organ prowadzący postępowanie przygotowawcze może odstąpić od prowadzenia sprawy w trybie uproszczonym.

2. Przed skierowaniem sprawy na rozprawę główną sąd na posiedzeniu może odstąpić od rozpoznania sprawy we wskazanym w akcie oskarżenia trybie uproszczonym. Przepis art. 299 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Rozdział III

Postępowanie przyspieszone w sprawach o przestępstwa.

Art. 18. Postępowanie przyspieszone, o którym mowa w rozdziale 45 Kodeksu postępowania karnego, stosuje się w sprawach o przestępstwa określone w przepisach:

- 1) art. 158 § 1, art. 165 § 1, art. 167 § 1, art. 171 § 1, art. 195, art. 197 § 1, art. 198, art. 212 § 1, art. 214 § 1 i 2, art. 236, art. 237, art. 256 § 1, art. 274 § 1, art. 284 oraz art. 285 Kodeksu karnego;
- 2) art. 3—5, art. 6 ust. 1 oraz art. 8 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu (Dz. U. Nr 27, poz. 169);
- 3) art. 25 § 1 i 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu (Dz. U. Nr 69, poz. 434, z późniejszymi zmianami);
- 4) art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. Nr 6, poz. 43);
- 5) art. 91 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 32, poz. 153);
- 6) art. 222 i 223, art. 224 ust. 1, art. 227 i 230 oraz art. 232 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111);
- 7) art. 118 § 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. — Ustawa karna skarbowa (Dz. U. Nr 28, poz. 260 z późniejszymi zmianami);
- 8) art. 54 i 55 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 14, poz. 85);
- 9) art. 123 ustawy z dnia 24 października 1974 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230 z późniejszymi zmianami);
- 10) art. 41 i 42 ust. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 106) — nawet jeżeli nie mają charakteru chuligańskiego.

Art. 19. W postępowaniu przyspieszonym sąd może wymierzyć karę pozbawienia wolności do lat 2, a grzywnę orzeczną obok kary pozbawienia wolności do 100 000 złotych.

Art. 20. 1. Jeżeli w toku rozprawy okaże się, że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania przygotowawczego co do zarzucanego czynu, albo jeżeli sąd przewiduje możliwość wymierzenia kary pozbawienia wolności powyżej lat 2 lub orzeczonej obok kary pozbawienia wolności grzywny powyżej 100 000 złotych, sąd przekazuje sprawę prokuratorowi; sąd rozważa zasadność zastosowania tymczasowego aresztowania lub innego środka zapobiegawczego.

2. W razie przekazania sprawy prokuratorowi postępowanie karne w sprawie jest prowadzone w dalszym toku w trybie postępowania uproszczonego, z wyjątkiem przypadków wymienionych w art. 420 Kodeksu postępowania karnego. Przepisy art. 17 dekretu stosuje się odpowiednio.

Rozdział IV

Postępowanie przyspieszone w sprawach o wykroczenia.

Art. 21. Wprowadza się postępowanie przyspieszone, o którym mowa w dziale VI Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, przed kolegiami do spraw wykroczeń przy terenowych organach administracji państwowej oraz przy urzędach morskich w sprawach o wykroczenia określone w przepisach:

- 1) art. 49 i 50, art. 52 § 1, art. 56 § 1, art. 57 § 1, art. 61 § 2, art. 63 § 1, art. 64 i 65, art. 66 § 1, art. 67 § 1, art. 69, art. 76, art. 90 i 103, art. 127 § 1, art. 143 § 1, art. 146 § 1 oraz art. 147 Kodeksu wykroczeń;
- 2) art. 57 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. — Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 94, poz. 808 z późniejszymi zmianami);
- 3) art. 80 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (Dz. U. Nr 35, poz. 357 z późniejszymi zmianami);
- 4) art. 9 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. Nr 39, poz. 311 z późniejszymi zmianami);
- 5) art. 12 ust. 1 dekretu z dnia 2 sierpnia 1951 r. o targach i targówiskach (Dz. U. Nr 41, poz. 312);
- 6) art. 8 ust. 1 dekretu z dnia 6 września 1951 r. o obszarach szczególnie ważnych dla obrony kraju (Dz. U. Nr 46, poz. 341);
- 7) art. 15 ust. 1 pkt 1 i 3—5 ustawy z dnia 7 marca 1950 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. z 1952 r. Nr 26, poz. 182 z późniejszymi zmianami);
- 8) art. 7 ust. 1 i art. 8 dekretu z dnia 23 kwietnia 1953 r. o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych (Dz. U. Nr 23, poz. 93 z późniejszymi zmianami);
- 9) art. 31 ust. 1 dekretu z dnia 23 marca 1956 r. o ochronie granic państwowych (Dz. U. Nr 9, poz. 51 z późniejszymi zmianami);
- 10) art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu niedozwolonego wyrobu spirytusu (Dz. U. Nr 27, poz. 169);
- 11) art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. Nr 6, poz. 43);

- 12) art. 30—32 i art. 34 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o transporcie drogowym i spedycji krajowej (Dz. U. Nr 53, poz. 297);
- 13) art. 52 pkt 1 i 3 oraz art. 54 ustawy z dnia 1 grudnia 1961 r. — Kodeks morski (Dz. U. Nr 58, poz. 318 z późniejszymi zmianami);
- 14) art. 92 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 32, poz. 153);
- 15) art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 29 marca 1963 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 15, poz. 77);
- 16) art. 42 pkt 2 ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. Nr 22, poz. 115 z późniejszymi zmianami);
- 17) art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1959 r. o paszportach (Dz. U. z 1967 r. Nr 17, poz. 81 z późniejszymi zmianami);
- 18) art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o zezwoleniach na publiczną działalność artystyczną, rozrywkową i sportową (Dz. U. Nr 12, poz. 64);
- 19) art. 56 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 14, poz. 85);
- 20) art. XII § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz. U. Nr 24, poz. 142 z późniejszymi zmianami);
- 21) art. 48 i art. 50 ustawy z dnia 20 maja 1976 r. o zakwaterowaniu sił zbrojnych (Dz. U. Nr 19, poz. 121);
- 22) art. 217 ust. 1, art. 218 ust. 1 oraz art. 220 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111);
- 23) art. 50 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154).

Art. 22. W sprawach o wykroczenia zagrożone karą aresztu można dokonać przeszukania w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział V

Przepisy końcowe.

Art. 23. 1. Z dniem zniesienia stanu wojennego, nie ukończone sprawy prowadzone w trybie postępowania doraźnego przekazuje się na drogę postępowania zwyczajnego, a wykonanie prawomocnego wyroku śmierci wstrzymuje się z równoczesnym przekazaniem sprawy na drogę postępowania rewizyjnego.

2. Nie ukończone do dnia zniesienia stanu wojennego, a prowadzone w trybie postępowania przyspieszonego sprawy o przestępstwa wymienione w art. 18 przekazuje się z tym dniem na drogę postępowania zwyczajnego.

3. Nie ukończone do dnia zniesienia stanu wojennego, a prowadzone w trybie postępowania uproszczonego sprawy o przestępstwa wymienione w art. 16 przekazuje się z tym dniem na drogę postępowania zwyczajnego.

Art. 24. Nie ukończone do dnia zniesienia stanu wojennego, a prowadzone w trybie postępowania przyspieszonego sprawy o wykroczenia wymienione w art. 21, przekazuje się z tym dniem na drogę postępowania zwyczajnego.

Art. 25. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia wprowadzenia stanu wojennego.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*